

>> Plantem la Pau a  
*Riudellots de la Selva.*



# Amics de la UNESCO de Girona

## Més de 30 anys fent el camí de la pau

El 1945, en acabar la Segona Guerra Mundial, el món va voler vacunar-se de les barbàries més grans que havia comès la humanitat contra si mateixa. Moltes persones havien entès que la pau era el camí per evitar repetir vells errors, i per això van crear l'Organització de les Nacions Unides (ONU). Aquesta nova institució es va anar desplegant, i al seu redós en van créixer d'altres especialitzades en diferents temàtiques, però totes amb el mateix objectiu: «Preservar les generacions venidores del flagell de la guerra». Una d'aquestes institucions va ser l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO), amb la missió clara de fomentar la pau, la solidaritat intel·lectual i moral de la humanitat a través de l'educació, la ciència i la cultura, tal com consta al seu text fundacional.

XAVIER CARMANIU > TEXT

ARXIU AMICS UNESCO GIRONA > FOTOS

**E**spanya no es va incorporar a la UNESCO fins al 1952. En aquell joc d'interessos de la política mundial, la Catalunya resistent buscava qualsevol esclatxa per on respirar aires de llibertat que garantissin una mínima supervivència. Així va ser com un grup de catalans antifranquistes i amb una clara vocació europeista, liderats per Josep Martínez de Foix, va impulsar la fundació del primer Club UNESCO de tota la península ibèrica a Barcelona.

Quan es va acabar el temps de les tenebres i les entitats van poder sortir a la llum sense por, la idea de promoure els valors de la UNESCO arreu de Catalunya es va convertir en una realitat. En el cas de Girona, l'amistat entre Martínez de Foix i Francesc Ferrer Gironès va ser la guspira que va originar



>> Rostres de Domènec Fita.  
Al davant, Domènec Fita amb  
els seus padrins, l'AV de Montjuïc.

**A Girona, l'amistat entre Martínez de Foix i Francesc Ferrer Gironès va ser la guspira que va originar la història d'una entitat que ara ja té més de trenta anys**

la història d'una entitat que ara ja té més de trenta anys.

La reunió constitucional del que aleshores es va batejar seguint la denominació de l'època «Club d'Amics de la UNESCO de Girona» es va celebrar a casa de Francesc Ferrer i Montserrat Pumarola el 30 de maig de 1985. També hi van assistir Joaquim Bauxell, Joan



<< Acte de lliurament de premis del Concurs artístic i literari.



<< Nit de Poetes 2013. Homenatge a Salvador Espriu.

Carreres, Antoni Domènech, Josep M. Llauger, Bep Marquès, Carles Vivó i M. Antònia Barbero, que seria escollida la primera presidenta de l'entitat. Tot i iniciar oficialment el seu camí a la primavera, el gener ja havia aparegut una breu informació a la premsa anunciant la seva gestació. Ara bé, la presentació en societat no es va fer fins el divendres 22 de novembre a les vuit del vespre a la Fontana d'Or. Els padrins del bateig foren Martínez de Foix i el síndic de greuges, Frederic Rahola, que també era membre dels Clubs d'Amics de la UNESCO de Catalunya i que el 1977 havia aconseguit que *El Correu de la Unesco* tingués la versió catalana gràcies a Enciclopèdia Catalana.

La llengua i cultura van ser els eixos principals de les activitats organitzades per l'entitat gironina. Durant aquells primers anys, a més d'esforçar-se en la seva consolidació, va fer costat a la resta d'associacions del país a l'hora de constituir la Federació Catalana d'Associacions i Clubs UNESCO (FCACU), davant la pressió exercida des de les esferes del poder de Madrid.

Des d'allà es pretenia crear un ens amb seu a la capital espanyola que volia controlar-les, per bé que el govern espanyol mai havia mostrat cap mena de sensibilitat especial envers les associacions catalanes. La solució a l'atzucac va ser fundar una Confederació de Federacions, i així les entitats catalanes van poder seguir actuant amb la mateixa autonomia que abans.

Des del primer moment, l'associació gironina va saber entendre el concepte «patrimoni» d'una manera àmplia, tal com ho demostra el fet que de seguida es va posicionar a favor de la defensa del medi ambient. Per exemple, els

**Amb el temps, Amics de la UNESCO a Girona ha anat guanyant perfil propi i s'ha fet un lloc en el panorama associatiu gràcies a tenir l'habilitat de trenar els interessos locals amb les grans qüestions universals**

seus membres van criticar durament que s'urbanitzessin les zones humides del terme municipal de Pals; van donar suport a la creació d'un Parc Natural a la zona de les Gavarres i van col·laborar amb entitats locals de les poblacions costaneres —Lloret de Mar, Palafrugell, Tossa de Mar...—, on la pressió urbanística i turística posava en perill elements ecològicament sensibles.

Més enllà de les accions puntuals, la voluntat de l'associació Amics de la UNESCO de Girona era —i és— promoure la cultura de la pau segons el context de cada moment. Durant els anys vuitanta, per exemple, es va fer molta incidència en qüestions com ara la lluita contra l'apartheid a Sudàfrica, l'oposició a l'ingrés d'Espanya a l'OTAN, la defensa del desarmament al final de la Guerra Freda, etc.

Amb el temps, l'entitat gironina ha anat guanyant perfil propi i s'ha fet un lloc en el panorama associatiu gràcies a tenir l'habilitat de trenar els interessos locals amb les grans qüestions universals. Es pot apreciar en la manera com promouen el Dia de la llengua materna



<< Conferència del Cicle de Patrimoni industrial amb Montserrat Besses i Marc Sansa.



<< Apadrinem escultures a l'escola Migdia de Girona.

(21 de febrer), el Dia mundial de la poesia (21 de març), el Dia europeu de les llengües (26 de setembre) i el Dia del patrimoni audiovisual (27 d'octubre). També participen en els projectes de sensibilització cultural a través d'accions que han esdevingut molt populars, com ara la vetllada literària «Nit de Poetes»; els cicles de patrimoni industrial; el projecte «Apadrinem escultures»... Tot plegat complementat amb una constant producció d'audiovisuals per posar en valor la història i el patrimoni de les comarques gironines. Sense oblidar el concurs artístic i literari que s'organitza des del 1994 i que ha esdevingut un dels esdeveniments més emblemàtics.

Mantenir viva i amb tremp una associació com Amics de la UNESCO de Girona requereix una constància i una tenacitat que només són a l'abast d'aquella mena de persones infatigables capaces de convertir les adversitats en reptes. L'actual presidenta, Dolors Reig, n'és un bon exemple. I ella, com tota la resta de persones que formen o han format part de l'entitat, són dignes d'admiració. Però, a part de bones pa-



**De ben segur que agrairien un cop de mà per renovar l'esperit de l'entitat per mantenir l'empenta i recordar, com es va proclamar el 1945, que «la pau ha de basar-se en la solidaritat intel·lectual i moral de la humanitat»**

raules, de ben segur que agrairien un cop de mà per seguir el camí iniciat el 1985 i renovar l'esperit de l'entitat per mantenir l'empenta i recordar, com es va proclamar el 1945, que «la pau ha de basar-se en la solidaritat intel·lectual i moral de la humanitat».

**Xavier Carmaniu Mainadé**  
és historiador.